

PROCENA I PREVENCIJA BOLA KOD VENEPUNKCIJE I UBODA U PETU KOD NOVORODJENČETA

Mladenović M, Jokić Z, Milošević M, Savić N.

Fakultet zdravstvenih i poslovnih
studija "Singidunum",

Valjevo

Bol kod novorođenčeta

- Novorođenče drugačije manifestuje bol , te se zbog toga on često ne prepoznaje
- Nocioceptivni sistem je operativan od 20 gestacijske nedelje, ali zbog posebnosti nervnog sistema ne razlikuje taktilne od bolnih stimulusa
- Netretirani bol ima neposredne i odložene efekte, zato ga treba anticipirati i tretirati farmakološkim i nefarmakološkim tehnikama

Procena bola kod novorođenčeta

- Neuvežbano oko ne može da prepozna bol kod novorođenčeta , ali zato postoje različiti alati za procenu bola
- postoje tri modusa procene bola u pedijatrijskoj populaciji :samoprocena , bihejvioralni i fiziološki modus
- Kod bihejvioralnih parametara teško je odvojiti bol od distresa koji je njime uzrokovan, dok je jasno da se fiziološki parametri ne mogu posmatrati izolovano
- Skale za procenu bola u najranijem uzrastu su zato **kombinacija** svih navedenih parametara

- Venepunkcija i ubod u petu su svakodnevne, veoma česte procedure koje se zaista brzo i lako obavljaju i predstavljaju samo jedan insert nege novorođenog deteta, što, uz nepostojanje obavezujućih procedura, rezultira neprocenjivanjem i, obično, netretiranjem bola kod novorođenčeta.

Cilj rada

- Rad je imao za cilj da utvrdi koliko su venepunkcija i ubod u petu, kao najčešće izvođene procedure, bolne kod novorođenčadi, kao i koje se metode prevencije najčešće koriste, ali i kakvi su znanje i stavovi zdravstvenih radnika kad je u pitanju prevencija i terapija bola.

Metod rada

- 87 slučajno odabranih novorođenčadi
- Kod sve dece na otpustu rađen je metabolički skrining na fenilketonuriju i hipotireozu ubodom u petu i to trećeg dana kod novorođenčadi iz vaginalnog porođaja i četvrtog dana kod novorođenčadi rođenih carskim rezom. Kod svih je u dijagnostičke svrhe uzimana krv iz vene i to kod 25 dece jednom, a kod ostalih više puta.
- Kod 15 medicinskih sestara koje rade sa novorođenom decom korišćen je **upitnik** koji je imao za cilj procenu obaveštenosti medicinskih sestara o bolnosti svakodnevnih, rutinskih procedura, poznavanje nefarmakološke i farmakološke prevencije i terapije bola, kao i aktuelni, individualni pristup bolu kod novorođenčeta

Procena bola kod novorođenčeta

TABELA 1-Skala za procenu bola kod novorođenčeta i odojčeta (NIPS)

Parameter	0 bodova	1 bod	2 boda
Izraz lica	Relaksirano	Namršteno	
Plač	Ne plače	Slabašno plače	Jako plače
Disanje	Mirno	Nije mirno	
Ruke	Relaksirane	Fleksija/ekstenzija	
Noge	Relaksirane	Fleksija/ekstenzija	
Alertnost	Spava/budno, ali mirno	Deluje nezadovoljno	

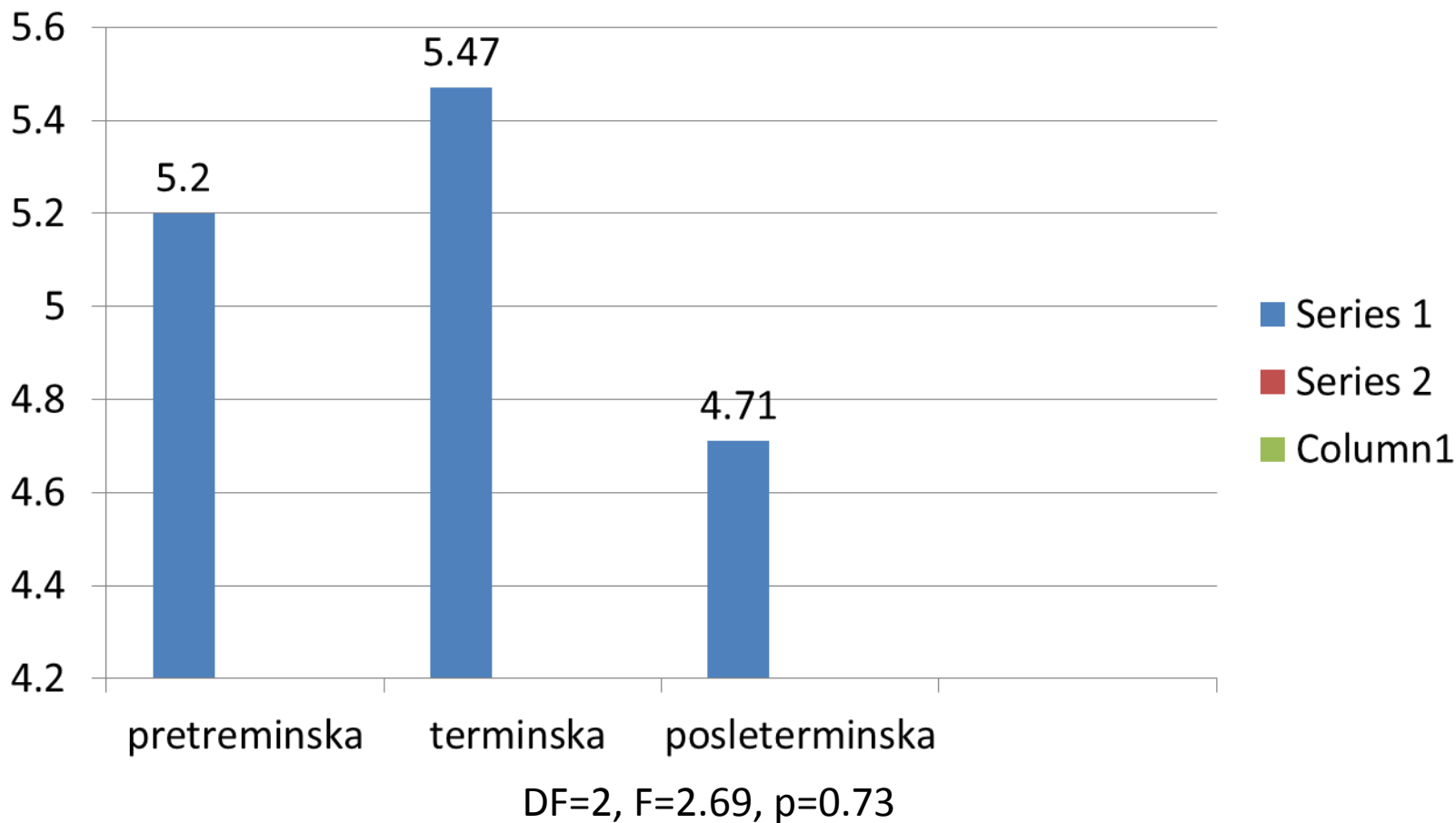
Rezultati rada

Vaginalni:carski rez	70:17
Terminsko:preterminsko:posletermisko(36-42.1)	69:10:8
PTM	3020+-312
Apgar skor	8.60+-0.93
NIPS skor za venepunkciju	5.38+-0.88
NIPS skor za prvu venepunkciju	4.84+-0.75
NIPS skor za ponovljneuu venepunskciju	5.60+-0.84
NIPS skor za ubod u petu	5.12 +- 1.32

NIPS skor za ubod u petu je niži nego NIPS skor za venepunkciju!
izmedju prve i ponovljene venepunkcije (DF =85, t=--4.128, p<0.01).

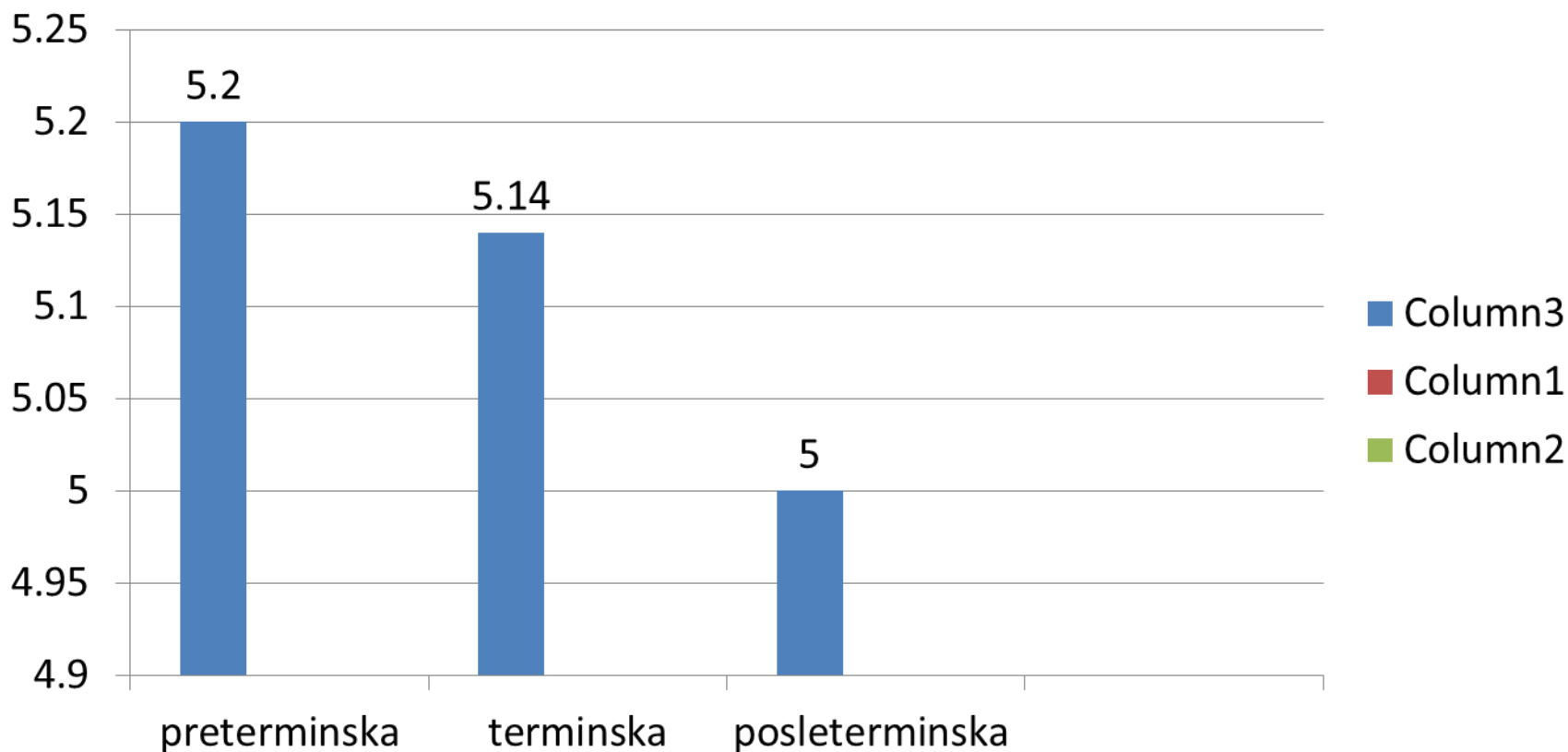

NIPS skor za venepunkciju prema gestaciji

NIPS skor za ubod u petu

DF=2, F=0.104 , p=0.90

Rezultati ankete

- Pitanja o bolu, metodama kupiranja, mogućim posledicama: sve sestre su odgovorile tačno
- Procenu bola 13.3 % radi retko, a ostale ne rade nikad !
- Zašto se ne radi procena :
- 60% jer ne postoji obavezujuća procedura
- 40% jer su u pitanju intervencije koje se brzo urade

Rezultati ankete (2)

- 73.33% sestara smatra da bol treba da se dokumentuje samo ako je očigledno jak i ako na njega dete izrazito snažno reaguje.
- Samo 2/15 medicinskih sestara smatra da mama treba da bude uvek uz dete tokom izvođenja procedura, dve misle da to majke nepotrebno uznemiri, dok ostale, 11/15 smatraju da bi to bilo u redu ukoliko mama izrazi želju a sestra smatra prikladnim.
- Prevencije bola : fleksioni položaj , tepanje , ništa drugo !

Zaključak

- Obe procedure su bolne
- Ponovljena venepunkcija je bolnija nego ubod u petu :insistirati na uvežbavanju!
- Iako su zdravstveni radnici svesni da novorođenčad osećaju bol, malo čine da ga procene i preveniraju
- Potrebna specifična edukacija i specifične procedure
- Procena bola treba da bude deo primopredaje smene !